

ΑΝΑ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑΝ

ΤΑ ΠΕΡΙΧΩΡΑ ΤΟΥ ΜΙΛΑΝΟΥ

(Ἐντυπώσεις ταξιδιώτου)

Ο Μιλάνον, ἡ ὥραία αὕτη τῆς Λομβαρδίας πρωτεύουσα ἤγε πρό τιнос χρόνου παγκόσμιον πανήγυριν διὰ τῆς θαυμασίας καὶ μεγαλοπρεποῦς Διεθνoῦς Ἐκθέσεως τῆς διοργανωθείσης ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαίνων τῆς σιδηροδρομικῆς σήραγγος τοῦ Σεμπλόν, ἣτις διέτρησε τὰς αἰωνοβίους καὶ χιονοσκεπεῖς Ἀλπεῖς καὶ ἤνωσεν ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῆς γείτονος Ἑλβετίας. Ἡ Ἐκθεσις αὕτη κατέδειξε τὰς καταπληκτικὰς καὶ ἀξιοθαυμάστους προόδους, τὰς ὁποίας εἰς ὅλους τοὺς κλάδους καὶ ἰδίως εἰς τὴν βιομηχανίαν ἐπετέλεσε κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας οὐ μόνον τὸ Μιλάνον, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἰταλικὸν Βασίλειον. Τὸ Μιλάνον οὕτω εἶχε κατὰσπῆ πέρουσι τὸ κέντρον ζωηροτάτης καὶ πολυθορύβου κοσμικῆς κινήσεως καὶ ἀπειρία περηγητῶν ἐπεσκέπτετο τὴν ὥραίαν μεγαλοῦπολιν, τὴν περιλαμπρον ἔκθεσίν της καὶ τὰ γραφικώτατα τῆς Λομβαρδίας περὶχωρα, τὰ περὶχωρα, τὰ ὁποῖα παρέχουσι μέγιστον ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὰς φυσικὰς αὐτῶν καλλονὰς καὶ διὰ τὰ ἔργα τῆς τέχνης, τὰ ὁποῖα ἐν αὐτοῖς εὐρίσκονται. Ἄλλως δὲ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας τοῦ Μιλάνου μετὰ τῶν περὶχωρῶν εἶναι ἤδη τοσοῦτον τέλεια, ἀναπαυτικά καὶ εὐωνα, ὥστε ἡ τοιαύτη ἐκδρομὴ συνδυάζει θαυμασίως πᾶσαν τὴν ταξιδιωτικὴν εὐμάρειαν μετὰ σπανίας καλλιτεχνικῆς καὶ καλαισθητικῆς ἀπολαύσεως.

Ὡς ἐκ τῆς μεγίστης καὶ ταχίστης ἐπεκτάσεως τῆς πόλεως τοῦ Μιλάνου καὶ τῆς ἀνεγέρσεως πλείστων βιομηχανικῶν ἐργοστασίων, τὰ γειτονικὰ περὶχωρα ἀρχίζουσιν ἀπὸ τιнос ἤδη χρόνου ἐπαισθητῶς νὰ χάνωσι τὸν ἀρχικόν καὶ ἰδιόρρυθμον μεσαιωνικὸν αὐτῶν χαρακτήρα. Αἱ πλείσται τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ πολλὰ τῶν ἀρχαιοπρεπῶν κτιρίων, ἅτινα ἦσαν διεσπαρμένα ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἐκείθεν τοῦ Ἰσπανικοῦ τείχους, ἐγεργθέντος, ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἰσπανοκρατίας ἐν Μιλάνῳ (1535 - 1706 μ. Χ.)

περιελήφθησαν ἤδη εἰς τὰς νέας συνοικίας καὶ κατερρίφθησαν ὡς ἐγένετο διὰ τὴν Cascina Pozzobonella, ἣτις ὑπῆρξεν ἀληθὲς πρό-
τυπον ἀρχοντικῆς ἐπαύλεως τοῦ XV αἰῶνος, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας
δὲν διασφύζεται πλέον εἰμὴ τὸ καλλιτεχνικὸν ἐξωτερικὸν περι-
στύλιον καὶ τὸ συνεχόμενον παρεκκλήσιον.

Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ζώνης τῆς καταληφθείσης ὑπὸ
τῶν νέων οἰκοδομημάτων καὶ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Μόντζας
εὔρηται ἕτερον καλλιτεχνικὸν δείγμα τῆς καθαρῶς τοπικῆς ἀρχι-
τεκτονικῆς τῆς αὐτῆς περιόπου ἐποχῆς. Εἶναι ἡ ἑπαυλις Mirabello
οἰκοδομηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Pigello Portinari ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ
Φραγκίσκου Σφόρτζα ἐκ τῆς περιφήμου Δουκικῆς οἰκογενείας,
ἣτις ἤρξε τῶν Μεδιολάνων ἐπὶ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα (1447 - 1535
μ. Χ.). Ἀνευρίσκονται ἐπίσης ἐκεῖ τὰ ἐρείπια καὶ ἄλλης ὀνομα-
στῆς ἐπαύλεως τῆς οἰκογενείας Bolla ὡς καὶ ἐν ἀξιοθαύμαστον
ὑπὸ πᾶσαν ἔποσιν ναῖδριον πλησίον τῆς ἐπαύλεως Ὀλόνα ἐπὶ τῆς
γραμμῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ τροχιοδρόμου, ὅστις φέρει πρὸς τὴν
Μαγένταν, ὅπου συνήφθη ἡ μεγάλη καὶ περιώνυμος μετὰξὺ Ἰτα-
λῶν καὶ Γάλλων ἐξ ἐνὸς καὶ Αὐστριακῶν ἐξ ἐτέρου ἐν ἔτει 1859
μάχῃ, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ πρῶτοι καὶ οὕτω ἐξησφαλίσθη ἡ ἀνε-
ξαρτησία τῆς Λομβαρδίας καὶ ἡ ἐνότης τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου.

Εἰς περίπατος πρὸς τὸ ἀρχαῖον μοναστήριον τῆς Chiaravalle
εἰς ἀπόστασιν 4 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς πύλης (Porta
Romana) τοῦ Μιλάνου εἶναι ὁμολογουμένως λίαν τερπνὸς καὶ
διδακτικὸς. Παρὰ τὴν γενομένην ἐσχάτως ἀνακαίνισιν τῆς προ-
σόψεως, ἡ ἐκκλησία διατηρεῖ ἀκόμη τὴν πρωτότυπον αὐτῆς ἀρχι-
τεκτονικὴν ἐπιστεφομένην ὑπὸ ὑπερυψήλου καὶ ἰδιορρύθμου
κωδωνοστασίου κατεσκευασμένου ἐκ πλίνθων, ὅπερ δύναται νὰ
θεωρηθῇ ὡς χαρακτηριστικώτατον ὑπόδειγμα τοῦ λομβαρδιακοῦ
ρυθμοῦ. Τὸ μοναστήριον τοῦτο περιέχει εἰσέτι ἱκανὰ ὠραῖα καλ-
λιτεχνήματα· οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι τοῦ ναοῦ εἰσὶ διακεκοσμημένοι
διὰ θαυμασίων τοιχογραφιῶν τοῦ XIV αἰῶνος τῆς Σχολῆς τοῦ
περιφήμου Giotto, καὶ εἰς ἓν μικρὸν παρεκκλήσιον εὐρίσκεται
ἀριστοτεχνικὸς πίναξ «Ἴδε ἄνθρωπος» (Ecce Homo) ἀποδιδόμε-
νος εἰς τὸν χρωστῆρα τοῦ Bramante, ἐνῶ εἰς τὸ ἡγουμενεῖον τὸ
συνεχόμενον μετὰ τοῦ ναοῦ ὑπάρχει λαμπρὰ τοιχογραφία τοῦ
Βερναρδίνου Λουῖνι. Τὸ κοιμητήριον, κείμενον πρὸς βορρᾶν
τοῦ μοναστηρίου, εἶναι ὡσαύτως πολλοῦ λόγου ἄξιον, ἅτε περι-
κλεῖτον τὰ μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα καὶ τοὺς τάφους πολλῶν ἀρι-
στοκρατικῶν οἰκογενειῶν τοῦ Μιλάνου.

Ἡ Μόντζα, ἡ ἀρχαία τῆς Λομβαρδίας μητρόπολις, μεθ' ὅλην
τὴν νῦν ἐξόχως βιομηχανικὴν αὐτῆς ὄψιν, ἣτις ὅλον ἐν προσεγγί-
ζει καὶ ἐξομοτοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ Μιλάνον, περιέχει πολύτιμα ἱστο-
ρικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα. Τὸ παλαιὸν Ἀνάκτορον τῆς Κοι-

νόητος τὸ καλούμενον «Arengario» εἶναι ἓν ἐκ τῶν μαῶλλον ἀξιοσημειώτων καὶ περιέργων προτύπων τῆς μεσαιωνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς· αὐτὸ εὐτυχῶς ἀπέφυγε τὰς μεταβολὰς καὶ ἀνακαινίσεις, αἵτινες κατέστρεψαν τὸν ἀρχαῖον ρυθμὸν τοῦ συγχρόνου τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κοινότητος τοῦ Μιλάνου.

Εὐρίσκεται ἐκεῖ ἀνέπαφος ὁ ἐξώστης ἡ τὸ ὁμιλητήριον «Parlera», ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀνεγινώσκοντο καὶ ἐδημοσιεύοντο τὰ διατάγματα τῆς Κοινότητος, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ὑπερύψηλος καὶ εἰς ὅξυ ἀπολήγων καλλιτεχνικὸς πύργος, ὁ ὑψούμενος ὑπερηφάνως ἐπὶ μιᾶς πλευρᾶς τοῦ ἀνακτόρου, καὶ τὸν ὅποιον ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ὕψους ἠναγκάσθησαν ἐσχάτως νὰ ὑποστηρίζωσιν ἐκ φόβου μήπως ἤθελε καταπέσῃ. Ὁ ἐξ ὁπτῆς γῆς πρόναος τῆς ἐκκλησίας S. Maria in Strada εἶναι ἀληθῶς ὡραῖον πρότυπον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ μεσαιῶνος καὶ ἀποτελεῖ μοναδικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ πρόσοψιν, τὴν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ λευκοῦ καὶ μέλανος μαρμάρου ὠκοδομημένην τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τιμωμένου καθεδρικοῦ ναοῦ.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ τούτου παρουσιάζει πολυτιμώτατα ἔργα τέχνης, ὡς τοὺς θαυμασίως ἐξωγραφισμένους ὑελοπίνακας τῆς προσόψεως, τὸν περίλαμπρον νάρθηκα, τὰ περίφημα ἀνάγλυφα τοῦ XIV αἰῶνος κλπ. Ἀξία ὅλως ἰδιαιτέρας μνήμης εἶναι ὁ θησαυρὸς καὶ τὸ περιόκομψον παρεκκλήσιον τῆς Βασιλίσσης Θεοδολίνδης, τοῦ ὁποῖου οἱ τοῖχοι ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μέχρι τοῦ ἐδάφους καλύπτονται ὑπὸ τοιχογραφιῶν, ὀφειλομένων εἰς τοὺς δεξιούς χρωστήρας τῶν ἀδελφῶν Zavattari ζωγράφων ἀκμασάντων κατὰ τὰ μέσα τοῦ XV αἰῶνος.

Αἱ τοιχογραφίαι αὗται ἀπεικονίζουνσι τὰ κυριώτερα ἐπεισόδια τοῦ βίου τῆς Βασιλίσσης ταύτης, περιωνύμου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Μόντζας. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐσχάτως ἐν Μόντζα συντελεσθέντων ἀνακαινιστικῶν ἔργων ὁ τάφος τῆς Θεοδολίνδης μετηνέχθη εἰς τὸ βάθος τοῦ παρεκκλησίου τούτου καὶ ὁ ἀρχιτέκτων Λουκάς Beltrami μετὰ περισσῆς τέχνης ἀνήγειρεν εἰδικὸν βωμὸν προωρισμένον διὰ τὴν φύλαξιν τοῦ περιφήμου Σιδηροῦ Στέμματος, ὅπερ λέγεται ὅτι περιέχει τεμάχιον ἐκ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ ἐχρησίμευσεν ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας διὰ τὴν στέψιν τῶν Βασιλέων τῆς Ἰταλίας. Διὰ τοῦ Σιδηροῦ τούτου Στέμματος ἐν ἔτει 1805 ἐστέφθη καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων Ναπολέων ὁ Μέγας ὡς Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας. Ἐν Μόντζα ἀνηγέρθη ἐσχάτως καὶ ἐν ἄλλῳ παρεκκλήσιον θλιβερᾶς ἀναμνήσεως ὑπὸ τῆς Βασιλομήτορος Μαργαρίτας τῆς Σαβοΐας ἐν τῷ χώρῳ, ἔνθα ἐτελοῦντο γυναστικάι ἀσκήσεις, καὶ ὅπου ἀνάνδρως ἐδολοφονήθη κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1900 ὁ ἀγαθὸς καὶ δημοφιλὴς τῆς Ἰταλίας Βασιλεὺς Οὐμβέρτος Α'.

Διὰ τοὺς θαυμαστάς τῆς Λομβαρδιακῆς ζωγραφικῆς μία ἐπί-

σκεψις εἰς τὸ ἀγιαστήριον τοῦ Σαρόννο — ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ οἰκονομικοῦ σιδηροδρόμου Μιλάνου - Βαρέζε — εἶναι ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρονσα. Οἱ διάφοροι πίνακες οἱ ἐν αὐτῇ περιεχόμενοι εἰσὶν ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων ἔργων τοῦ Βερναρδίνου Luini καὶ ἡ θαυμασία διακόσμησις τοῦ θόλου, ὀφειλομένη εἰς τὸν ὑπέροχον καλλιτέχνην Gaudenzio Ferrari, παριστᾷ συναυλίαν ἀγγέλων ἐξωγραφισμένην μετὰ τοσαύτης φυσικότητος καὶ τελειότητος τέχνης, ὥστε ν' ἀπατάται τις ἀναμένων ν' ἀκούσῃ τοὺς ἤχους τῶν ποικίλων μουσικῶν ὀργάνων.

Ὀλίγον βορειότερον, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τοῦ σταθμοῦ τοῦ Venegono, ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, εὐρίσκεται ἡ Καστελλιόνε Ὀλόνα, μεγάλη κωμόπολις ἐκτισμένη εἰς θαυμασίαν θέσιν ἐπὶ τινος ὑψώματος τοῦ ἐδάφους τῆς Λομβαρδιακῆς πεδιάδος. Αὕτη διατηρεῖ ἐτι τὴν μεσαιωνικὴν αὐτῆς φυσιογνωμίαν μὲ τὰ ὀγκώδη κτίρια τῆς ΙΔ' καὶ ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος, εἶναι δὲ περιώνυμος ἰδίως διὰ τὰς δύο ἐκκλησίας της, ἐξ ὧν ἡ μία ἡ ἐνοριακὴ εἶναι λίαν ἀξιοσημείωτος διὰ τε τὴν περιέργον αὐτῆς ἀρχιτεκτονικὴν καὶ διὰ τὰ γλυπτικὰ ἔργα, τὰ ὅποια περιέχει. Ὁ προσεκτικὸς καὶ εἰδήμων παρατηρητὴς ἀνευρίσκει ἐν Καστελλιόνε Ὀλόνα πλὴν τῶν προμνησθέντων καὶ ἄλλα τινὰ ἔχνη καταφανῆ τῆς ἐπιρροῆς τῆς Φλωρεντινῆς τέχνης ἐν Λομβαρδίᾳ εἰς τὰς πολυτίμους τοιχογραφίας τοῦ Masolino da Panicale, αἵτινες διακοσμοῦσι τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ βαπτιστηρίου, ὅπερ συνέχεται μετὰ τοῦ ἐνοριακοῦ τούτου ναοῦ.

Ἐτι βορειότερον ἀκόμη τὸ Βαρέζε παρουσιάζει νέον ἐνδιαφέρον οὐ μόνον ὑπὸ ἔποψιν καλλιτεχνικὴν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἔποψιν φυσικῶν καλλονῶν. Τὸ τοπεῖον ἐκεῖ εἶναι ποικιλώτατον καὶ γοητευτικώτατον· πάγκαλον ἐκτείνεται πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ θεατοῦ τὸ πανόραμα τῆς ὁμωνύμου λίμνης ἐχούσης εἰς τὸ βάθος τὸν πρόσκοπον τῶν Ἀλπεων τὸ Mont Rose, τὸ ὄρος, ὅπερ δεσπάζει τῆς Λομβαρδιακῆς κοιλάδος, τῆς τοσοῦτον εὐφόρου καὶ παραγωγικῆς.

Ἐν Βαρέζε ὑπάρχει σειρὰ ὅλη ἀρχαίων παρεκκλησιῶν, καθιερωμένων εἰς τὴν ἐξύμνησιν θρησκευτικῶν ἐπεισοδίων καὶ διακεκοσμημένων διὰ θαυμασιῶν τοιχογραφιῶν. Ἐκεῖ ἐπίσης ὑφύονται τὰ περίφημα ἐκ χρωματιστῆς ὀπτῆς γῆς ἀγάλματα, ὅμοια μὲ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰ Ἱερὰ Ὅρη τοῦ Βαράλλο καὶ τῆς Ὀρτας.

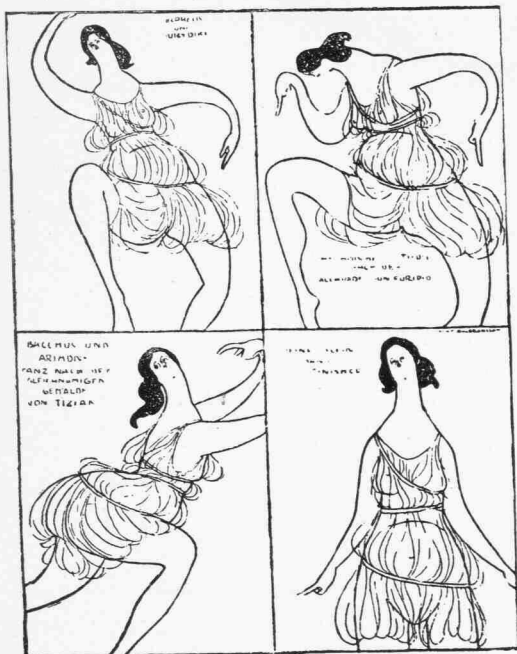
Πέραν τοῦ Βαρέζε ὁ περιηγητὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀφθάστου φυσικῆς καλλονῆς καὶ θαυμασίας γραφικότητος περιφέρειαν τῶν λιμνῶν τῆς Ἄνω Ἰταλίας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ μὲν μήτηρ φύσις ἐπεδαψίλευσε πλουσιώτατα καὶ ἀφθονώτατα τὰ ἐκλεκτότατα τῶν δώρων της, ἡ δὲ τέχνη, συμπληροῦσα τὸ θεῖον ἔργον, ἐξωγράϊσε καὶ διεκόσμησεν αὐτὴν μετ' ἀξιοθαυμάστου ὄντως δεξιότητος.

Ἀλλὰ τὰς ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῶν μαγευτικῶν τούτων λιμνῶν

έντυπώσεις ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐκθέσω ἐν πλάτει εἰς τὸν προσεχῇ τόμον τοῦ ἀγαπητοῦ «Ἡμερολογίου».

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΚΩΜΙΚΟΣΠΑΡΑΚΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΠΡΕΠΩΝ ΧΟΡΩΝ ΤΗΣ ΜΙΣ ΔΟΥΓΚΑΝ

Μιμήθη, λέει, τοὺς χοροὺς ἀπὸ τ' ἀρχαῖα ἀγγεῖα....
Γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὸ ῥυθμὸ καὶ τὸ γυμνὸ τῆς κάλλος,
Ὡς ὅτου μπῆ μέσ' ἔς τὸ χορὸ καὶ αὐτὴ τοῦ Ἡσαΐα
Καὶ τῆς πιασθοῦν τὰ πόδια τῆς.... ἢ τῆς πονέσῃ ὁ κάλως!...

ΣΑΤΑΝΑΣ